

3.Дьяков М.И., Голубенцов Ю.В. Минеральное питание сельскохозяйственных животных. - М.: Сельхозгиз, 1947. - С.46-49.

4. Мак Коллум, Саймондс, Эулер, Лаволай. Новое в учении о питании и кормлении: Пер. с англ. - М.: Сельхозгиз, 1934. - 98 с.

Исследования посвящены выявлению эффективной концентрации магния в рационах ремонтных свинок крупной белой породы по влиянию на общее состояние их организм, а также на их продуктивность. Экспериментально установлено, что магний в концентрации 600 мг/кг СВ рациона положительно влияет на рост животных. Среднесуточные приросты III группы были на 37,1% выше ($P<0,95$), чем в I (контрольной) группе.

The investigations presents the results of studies effective level of magnesium in ration of replacement pigs.

It has been established in experimnt a positive influencl of magnesium on the growth the animals. Effective concentration of magnesium is 600 mg/kg of dry matter of daily ratson. The daily increace of the weight replacement pigs of III group has been 37.1 %, more ($P<0.95$) in compare with I (control) group.

УДК636.22/.28.082

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПОМІСЕЙ, ОДЕРЖАНИХ ВІД СХРЕЩУВАННЯ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ З БУГАЯМИ ВІТЧИЗНЯНИХ М'ЯСНИХ ПОРІД

В.В. Мирось

Харківський аграрний національний університет

В.І.Міненко, Л.В. Гончаренко

Інститут тваринництва УААН

І.М.Гурський

Уманська сільськогосподарська академія

М.Є.Ізвєков

Харківська державна зооветеринарна академія

У статті наведено результати вивчення інтенсивності росту бугайців від народження до 18-місячного віку, вирощених за технологією, яка застосовується у м'ясному скотарстві з урахуванням всіх видів кормів за період досліду. Вивчено етологічні особливості тварин всіх генотипів. Проаналізовано результати забою бугайців, вирощених до 18-місячного віку. Вивчено хімічний склад зразків м'яса всіх піддослідних тварин, що стало підставою для визначення коефіцієнта конверсії протеїну кормів у харчовий білок м'яса.

**бугайці, м'ясне скотарство, м'ясна продуктивність, конверсія протеїну
корму, ріст, розвиток**

Збільшення виробництва м'яса, зокрема яловичини, є одним із актуальних завдань в Україні. Нині в країні яловичину в основному отримують від надремонтного молодняка і дорослої худоби молочних і комбінованих порід. Але обсяги виробництва яловичини та якість м'яса, яке одержують від них, не задо-

вольняють сучасного споживача. Одним із шляхів збільшення її виробництва є застосування промислового схрещування молочних корів з бугаями м'ясних порід.

У результаті проведених за останні роки в Україні й за її межами досліджень з промислового схрещування були визначені більш ефективні поєднання порід. Однак до цього часу не вивчено ефективність промислового схрещування української червоно-рябої молочної з вітчизняними м'ясними породами.

Оскільки міжпородне схрещування є одним із методів розведення, що дозволяє з більшим ефектом поліпшувати і створювати породи, а також дає змогу в товарних стадах одержувати від помісних тварин кращу продуктивність та життєздатність, виникає необхідність поліпшувати м'ясні якості худоби.

Серед м'ясних порід в Україні найбільш поширені вітчизняні українська м'ясна, поліська, волинська. Тому нами й були визначені для схрещування в господарстві саме ці породи.

Методика досліджень. У товаристві "Урожай" Теплицького району Вінницької області з метою визначення кращих породних поєднань було проведено схрещування вибракуваних маток молочної червоно-рябої породи з бугаями вітчизняних м'ясних порід. З одержаного приплоду було сформовано дослідні групи за принципом пар-аналогів по десять голів у кожній групі. До першої групи належали бугайці української *червоно-рябої* породи; другої – *червоно-ряба х волинська*; третьої – *червоно-ряба х поліська*; четвертої – *червоно-ряба х українська м'ясна*.

Від народження до 8-міс віку бугайців утримували на підсисі під коровами. З восьми до 18-міс віку їх утримували групами безприв'язно у відповідності до вимог технології м'ясного скотарства.

Раціони складали за деталізованими нормами, виходячи з запланованого приросту живої маси (1000 г), з використанням кормів власного виробництва. Основними кормами були: силос кукурудзяний, комбікорм, сіно, солома, зелена маса.

Для вивчення росту бугайців щомісячно проводили зважування тварин. Для оцінки м'ясної продуктивності було проведено контрольний забій при досягненні тваринами 18-місячного віку (по три голови з кожної групи). При забої визначали масу парної туші, внутрішнього жиру-сирцю, внутрішніх органів, забійний вихід.

Витрати кормів за період досліду від народження до 18-місячного віку по всіх групах були практично однаковими і становили в середньому на одну голову 2920-2960 корм.од. У структурі раціону питома вага концентратів становила 30-31%.

Результати досліджень. Аналіз показників живої маси дослідних тварин свідчить, що найвищою інтенсивністю росту на протязі всього періоду вирощування відзначалися помісні бугайці четвертої групи. Середньодобові прирости живої маси у них становили 916 г, тоді як у ровесників першої групи – 814 г, другої – 853 г, третьої – 909 г. Різниця на користь тварин четвертої групи

за цим показником становила 12,5%, що статистично вірогідно ($P>0.95$) (табл.1).

1. Динаміка живої маси та середньодобових приростів молодняку

Показники			Група			
			I	II	III	IV
Жива маса, кг	у віці, міс	новона-роджені	28,8±1,87	32,6±2,05	30,0±1,07	37,1±0,61
		8	260±2,41	276,67±3,04	281,9±2,23	284,3±3,63
		12	350,0±2,91	382±4,07	379,0±3,58	382,0±5,93
		15	405,0±4,76	438,0±3,14	433,1±4,32	450,0±7,47
		18	468,3±3,59	493,3±7,33	521,0±5,49	532,0±6,58
Середньо-добовий приріст, г	вікові періоди, міс	0-8	963	1016	1049	1030
		8-12	750	878	809	814
		12-15	611	622	601	755
		15-18	703	614	977	911
		0-18	814	853	909	916

Завдяки високій інтенсивності росту тварини цієї групи до 18-міс віку досягли максимальної живої маси. У них добре розвинені органи травлення, завдяки чому краще засвоюються поживні речовини кормів, зокрема об'ємистих. Крім того, молодняк, одержаний від схрещування з бугаями української м'ясної породи, мав відмінності за зовнішнім виглядом. Для них притаманна високорослість, груди у них були більш глибокі, холка, спина і попереки – більш широкі та краще виповнені мускулатурою, хоча помісі з поліськими бугаями також мали добре виражені м'ясні форми, особливо задньої третини тулуба.

За даними хронометражу поведінки тварин встановлено, що помісні ровесники на 7,1-30,9% більше часу перебувають у стані "лежачи", на 8,0-20,0% більше часу поїдають корм, тоді як рухаються на 22,2-65,5% часу менше у порівнянні з чистопородними. Аналізуючи час, який витрачається на зважування, ветобробку та інші роботи, встановлено, що найбільш спокійними були бугайці української червоно-рябої молочної породи (25-30%), на другому місці – червоно-ряба х волинські помісі і на останньому – червоно-ряба х українські м'ясні бугайці (40-42%).

На нашу думку, це пояснюється тим, що в помісей четвертої групи є частка крові від кіанів, які відзначаються неспокійним поведінкою.

При досягненні піддослідними тваринами 18-місячного віку було проведено контрольний забій на Гайсинському м'ясокомбінаті Вінницької обл. Як свідчать результати забою (табл.2) помісі за всіма забійними показниками перевершували ровесників контрольної групи, а саме: за масою туші на 34,8-63,4 кг (16,4-29,8%), забійною масою – на 34,6-63,8 кг (15,7-29,0%). Вихід туші був також вищий у помісних тварин на 3,3-4,8%. Це зумовило в них і більший забійний вихід на 3,1-4,4%.

З метою вивчення повном'ясності туш нами було проведено їх вимірювання. На підставі одержаних даних були розраховані коефіцієнти повном'яс-

ності туші та стегна. Установлено, що за цими показниками кращими були також туші помісних тварин, перевага на користь яких становила 10,7-11,5%.

2.Забійні показники бугайців різних генотипів у 18-міс віці

Показники	Група			
	I	II	III	IV
Передзабійна жива маса, кг	418,5±12,2	457,3±8,3	481,0±5,6	498,3±5,5
Маса парної туші, кг	212,6±6,1	247,4±5,0	263,5±10,6	276,0±9,3
Вихід туші, кг	50,8	54,1	54,8	55,4
Маса внутрішнього жиру-сирцю, кг	7,5	7,3	8,4	7,9
Вихід жиру-сирцю, %	1,8	1,6	1,7	1,6
Забійна маса, кг	220,1±0,7	254,7±4,9	271,9±10,6	283,9±9,2
Забійний вихід, %	52,6	55,7	56,5	57,0

Що стосується підвищення ефективності виробництва харчового білка, то в нашому досліді майже за однакового споживання сирого протеїну (441,1-453,9 кг) корму найбільшу кількість білка в туші відкладали помісні бугайці. Різниця становила 22,6-41,8% ($P>0.99$).

Висновки. У лісостеповій зоні України перспективним напрямом підвищення м'ясної продуктивності великої рогатої худоби та поліпшення якості яловичини є промислове схрещування корів української червоно-рябої молочної породи з бугаями створених українських м'ясних порід (волинською, поліською, українською м'ясною). Це дасть змогу одержати додатково 34-65 кг м'яса від однієї голови.

В статье приведены результаты интенсивности роста (живая масса; среднесуточные приросты) бычков от рождения до 18-месячного возраста; выращенных по технологии, применяемой в мясном скотоводстве с учетом всех видов кормов за период опыта. Изучена реакция поведения животных всех генотипов. Проанализированы результаты убоя бычков, выращенных до 18-месячного возраста. Изучен химический состав образцов мяса всех подопытных животных, что послужило основанием для определения коэффициента конверсии протеина корма в пищевой белок мяса.

Efficiency of raises crossbreeding calls at the cows, received from crossing Ukrainian red - motley dairy with the bulls of domestic meat breeds. In clause the results of intensity of growth (alive weight are given; daily average increases) bull-calls from birth to 18-month's age; brought up on technology used in meat cattle breeding in view of all kinds of forages for the period of experience. The reaction of behaviour of animal all genotypes is investigated. The results slaughter bull-calls, fatten in 18-month's age are analysed. The chemical structure of samples of meat of all experimental animals is investigated, that has formed the basis for definition of factor of conversion of a protein of a forage in food fiber of meat.